

JUOVA

Aittoa osaamista jo vuodesta 1442

Sivistyspalveluiden selvitys

Valtuustoaloitteeseen

12.6.2023 /

KVALT 12.06.2023 § 39

Kotihoidon tuen kuntalisä

Kotihoidon tuki

Voit saada kotihoidon tukea, jos alle 3-vuotiaalla lapsella ei ole kunnallista varhaiskasvatuspaikkaa. Voit saada kotihoidon tukea aikaisintaan sen jälkeen, kun vanhempainraha on päättynyt.

Hoitaja voi olla

- lapsen vanhempi
- vanhemman tai huoltajan kanssa asuva avo- tai aviopuoliso
- lapsesta huolehtiva muu henkilö tai palkattu hoitaja.

Voit saada kotihoidon tukea myös perheen muista alle kouluikäisistä sisaruksista, jos heilläkään ei ole kunnallista varhaiskasvatuspaikkaa. Et voi kuitenkaan saada tukea enää sen jälkeen, kun perheen nuorin lapsi täyttää 3 vuotta.

Et voi saada kotihoidon tukea lapsesta, jolla on kunnallinen varhaiskasvatuspaikka. Jos kunnallista varhaiskasvatuspaikkaa ei irtisanota esim. kesäloman ajaksi, et voi saada siltä ajalta kotihoidon tukea.

Kotihoidon tukeen kuuluu

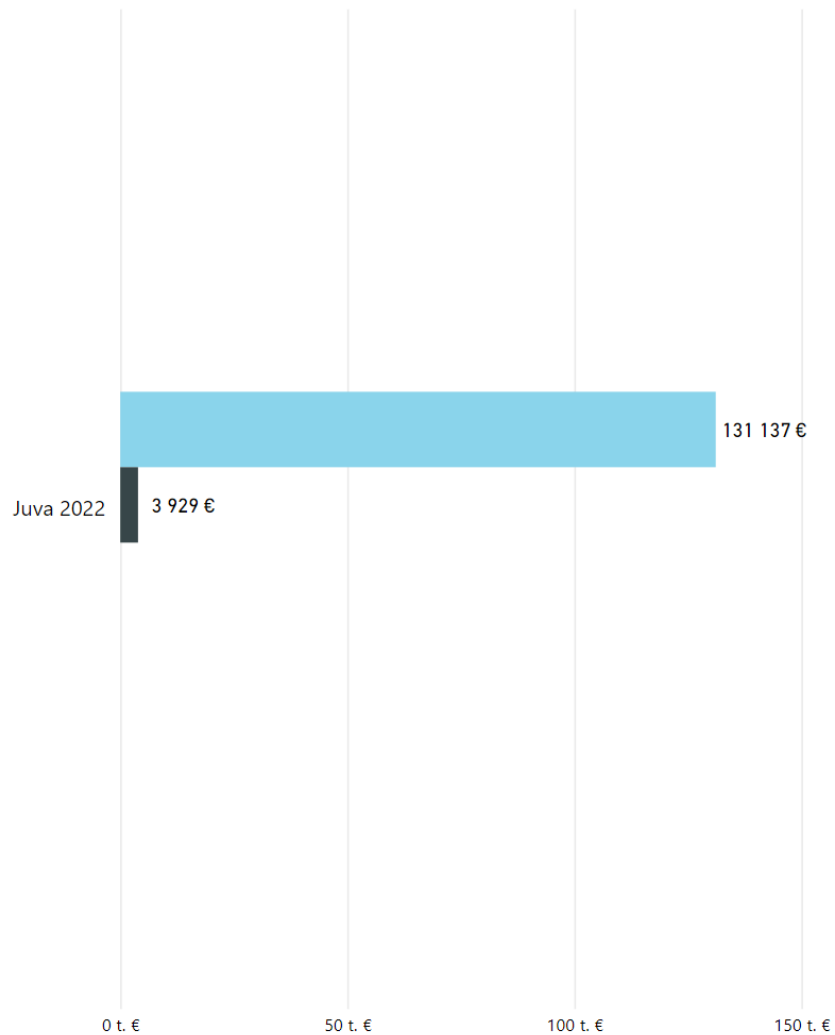
- *hoitoraha*, johon eivät vaikuta perheen tulot
- *hoitolisä*, johon vaikuttavat perheen yhteenlasketut tulot
- mahdollinen *kuntalisä*, jos kotikuntasi maksaa sitä.

Juvan kunnan maksamat kotihoidontuet

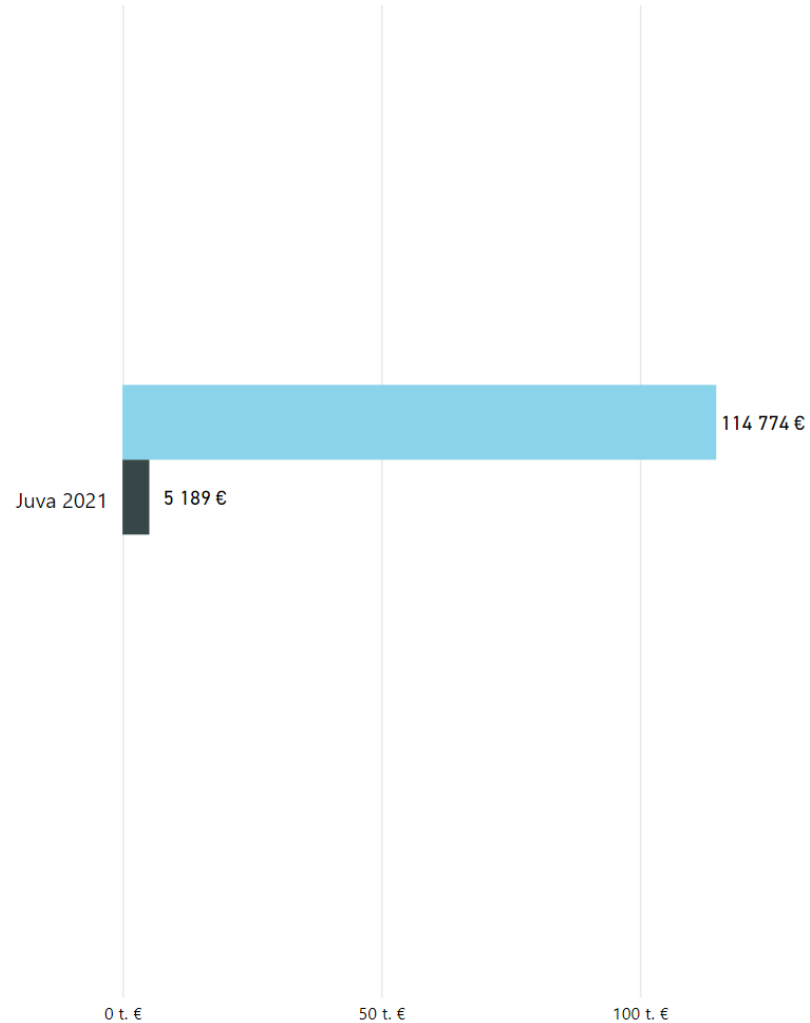
Kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki ja palvelusetelimenot (tuet sisältävät mahdollisen kuntalisän)

● Kotihoidon tuki ● Yksityisen hoidon tuki ● Palvelusetelimenot

Kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki ja palvelusetelimenot (tuet sisältävät mahdollisen kuntalisän)

● Kotihoidon tuki ● Yksityisen hoidon tuki ● Palvelusetelimenot

Kotihoidon tuen määrä

Kotihoidon tukeen kuuluu hoitoraha ja hoitolisä. Lisäksi kotikuntasi saattaa maksaa kuntalisää.

Kela tekee vuosittain kotihoidon tukeen indeksitarkistuksen, mikä voi muuttaa tuen määrää. Sinun ei tarvitse tehdä mitään, vaan Kela muuttaa määrän automaattisesti.

Hoitoraha

Hoitorahan määrään eivät vaikuta perheen tulot. Hoitorahaa maksetaan jokaisesta tukeen oikeutetusta lapsesta erikseen. Hoitorahan määrä on

- yhdestä alle 3-vuotiaasta 377,68 e/kk
- jokaisesta muusta perheen alle 3-vuotiaasta lapsesta 113,07 e/kk
- jokaisesta yli 3-vuotiaasta, alle kouluikäisestä lapsesta 72,66 e/kk.

Jos alle 3-vuotiaan kotihoidon tukeen oikeutetun lapsen sisarus osallistuu pelkkään esiopetukseen, hänestä maksetaan täysi hoitoraha (72,66 e/kk). Jos hän osallistuu esiopetuksen lisäksi täydentävään kunnalliseen varhaiskasvatukseen, hänestä ei makseta hoitorahaa.

Hoitolisä

Hoitolisään vaikuttavat perheen koko ja bruttotulot. Hoitolisä on enintään 202,12 e/kk. Sitä maksetaan vain yhdestä lapsesta. [Laske Lastenhoidon tuki - laskurilla, paljonko tukea saat.](#)

Kuntalisä

Kuntalisän määrä ja myöntämisedellytykset ovat kuntakohtaisia. Kaikki kunnat eivät maksa kuntalisää.

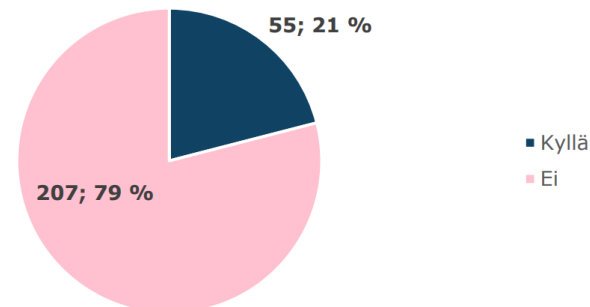
Kela maksaa kuntalisän kotihoidon tuen yhteydessä vain, jos Kela ja kunta ovat näin sopineet.

Kyselyn perusteella kuntalisää vuonna 2020 maksoi 55 kuntaa (20,9 %) 263 kysymykseen vastanneen kunnan osalta. Kuntalisän maksamista kyselyn perusteella suunnitteli ainoastaan yksi kunta.

Kyselyyn vastasi Manner-Suomen kunnista 89,5 prosenttia (263 kuntaa).
Toteuttaja Kuntaliitto 2020

Kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen on selvästi muita yleisempää suurissa yli 100 000 asukkaan kunnissa, joista neljä kuntaa yhdeksästä maksoi kuntalisää. Vähiten kuntalisää maksetaan 10 001–20 000 asukkaan kunnissa.

Maksaako kuntanne kotihoidon tuen lisää?

Kuntalisä

Niistä kunnista, joissa kuntalisää maksettiin lähes puolet (49 %) arvioi, että kuntalisän maksamisella on ollut vaikutusta varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään.

Vastaavasti 42 prosenttia arvioi kuitenkin, ettei kuntalisän maksamisella ole merkittävää vaikutusta perheiden valintoihin varhaiskasvatuspalveluiden suhteen.

Kuntalisän maksamisella näyttää olevan jonkin verran vaikutusta kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntään.

Kuntalisän maksaminen on vastaajien mukaan jonkin verran vähentänyt varhaiskasvatuspalvelujen kysyntää. Vastausten mukaan vaikuttaa siltä, että kuntalisän maksamisella on vaikutusta erityisesti varhaiskasvatuksen aloittamiseen.

Kuntalisän maksaminen on saattanut jonkin verran myöhentää lasten hoitoon tuloa ja vähentää erityisesti nuorimpien lasten hoitotarvetta. Kuntalisän maksaminen on antanut perheille mahdollisuuden valita avoimen varhaiskasvatuksen palveluja päiväkotitai perhepäivähoidon sijaan.

Lisän myöntämiskriteereillä on saattanut olla vaikutuksia myös vuorohoidon tarpeeseen sekä erityistä tukea vaativien lasten hoidon tarpeeseen. Kuntalisän vaikutusta palvelujen kysyntään ei osannut arvioida viisi kuntaa (9 %) kuntalisää maksavista kunnista.

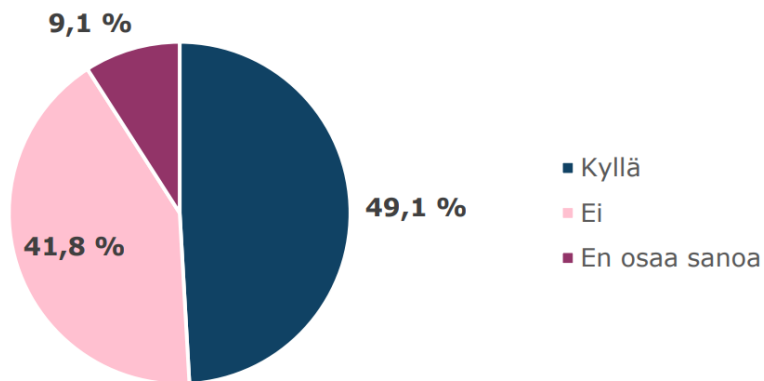

Kuntalisä

"Useamman vuoden seurannan aikana kuntalisän myöntämisperusteilla ei ole ollut havaittavaa vaikutusta kunnallisen varhaiskasvatukseen kysyntään."

Vanhemmat kertoneet siirtävänsä lapsen varhaiskasvatukseen tuloa kuntalisän takia." "Kotihoidon tuen kuntalisä poistettiin yli 2-vuotiailta toukokuussa 2019. Kuntalisän poiston jälkeen varhaiskasvatuksessa olevien alle 2-vuotiaiden osuus on ollut hieman kasvussa"

Onko kuntalisällä ollut vaikutusta kunnallisen varhaiskasvatukseen kysyntään?

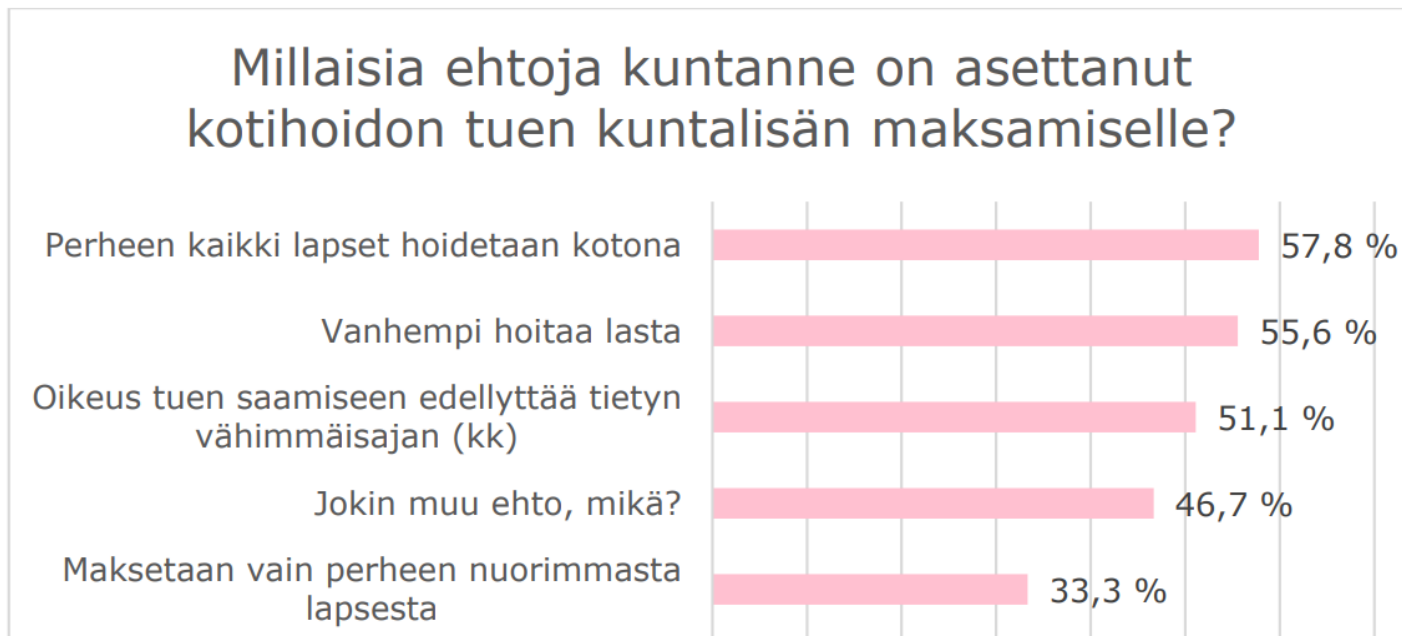
Pelkän kotihoidon tuen ja sen kuntalisän vaikutusten arviointi varhaiskasvatuspalvelun kysyntään on melko hankalaa. Monet kunnat järjestävät myös avoimia varhaiskasvatuspalveluja, joihin osallistuminen ei poista oikeutta saada kotihoidon tukea. Palveluja on tarjolla myös yksityisesti tai kolmannen sektorin toimesta, kuten seurakunnan kerhotoiminta.

Kuntalisän ehtoja

Kunnat voivat asettaa ehtoja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle. Kuntalisää maksavista kunnista 45 kuntaa (85 %) on asettanut erityisiä ehtoja lisän maksamiselle. Vastaavaa tilanne on ollut myös aiemmissa kartoituksissa: Suurin osa lasten kotihoidon tuen kuntalisää maksavista kunnista olivat asettaneet joitain ehtoja lisän maksamiselle.

Kuntalisää maksavista kunnista selvä enemmistö on edellyttänyt, että perheen kaikki lapset hoidetaan kotona (58 %:lla ehtoja tuen maksamiselle asettaneista kunnista) tai että vanhempi hoitaa lastaan itse (56 %).

Kuntalisän suuruus

Kotihoidon tukea saa 20 perhettä ja sitä maksetaan 28 juvalaisesta lapsesta 9/2023. He olisivat oikeutettuja mahdolliseen kuntalisään.

Kyselyn perusteella alle 3-vuotiaasta lapsesta Lasten kotihoidon tuen kuntalisän suuruus oli vuonna 2020 keskimäärin 171 euroa/lapsi. Lisän suuruuden vaihteluväli oli alle 3-vuotiaasta lapsesta 77-350 euron välillä kunnasta riippuen. Yli 3-vuotiaasta maksettiin kuntalisää keskimäärin 114 euroa ja lisän vaihteluväli oli 40-350 euroa kunnasta riippuen.

Sisaruskorotus vaihteli 25-200 euron välillä ja oli keskimäärin 68 euroa. Kuntalisän suuruudessa on vuosien varrella tapahtunut jonkin verran muutoksia. Vuonna 2014 alle 3-vuotiaasta maksettiin kuntalisää keskimäärin 153 euroa/lapsi ja yli 3-vuotiaasta keskimäärin 97 euroa/lapsi. Vuonna 2016 alle 3-vuotiaasta kuntalisä oli keskimäärin 160 euroa/lapsi ja yli 3-vuotiaasta 84 euroa/lapsi. Vuonna 2018 alle 3-vuotiaasta lapsesta kuntalisä oli keskimäärin 154 euroa ja yli 3-vuotiaasta maksettiin 86 euroa.

Kotihoidon tuen kuntalisää pilotoidaan **Lempäälässä** 1.8.2023-31.5.2024. Kuntalisän suuruus on nuorimmasta alle 3-vuotiaasta lapsesta 400 €/kk ja perheen muista alle 5-vuotiaista lapsista 100 €/kk. Pilotin aikana arvioidaan kuntalisän vaikutuksia kunnan talouteen ja varhaiskasvatuspalveluihin sekä tuotetaan tietoa perheiden valinnanmahdollisuuksista pienten lasten hoidon järjestämisessä.

Kuntalisää pohdittaessa, tulisi selvittää, mikä vaikutus sillä on alle 1- vuotiaiden lasten varhaiskasvatuspalveluiden aloitukselle. Lapsen edun näkökulmasta tukea ei tulisi maksaa kovinkaan paljoa vanhemmille lapsille. Tutkimusten mukaan jo 2-3

Kuntalisän suuruus

Lempäälän kuntalisäpilotin mukaan lasketut kustannusvaikutukset Juvan varhaiskasvatuspalveluihin olisivat nykyisillä kotihoidontuen määrillä seuraavat:

- Hoitoraha $377,68 \text{ €} + (\text{hoitolisä } 202,12 \text{ €}) = 579,80 \text{ €}$
- Kuntalisä alle 3-vuotiaasta lapsesta $= 400,00 \text{ €}$
- Yhteensä $= 777,68 \text{ €}$ tai $979,80 \text{ €} / \text{kk}$

- Alle 3-vuotiaita $21 \times 400 \text{ €} \times 12 = 100\,800 \text{ €}$
- Alle 5-vuotiaita $7 \times 100 \text{ €} \times 12 = 8\,400 \text{ €}$
- Yhteensä / lisäkustannus kunnalle / a $= 109\,200 \text{ €} / \text{vuosi}$

Hoitopaikan kustannukset/ lapsi

Varhaiskasvatuksen bruttomenot 10kk - 6v **lasta kohden**

- 10 993 € / 2021 ja 13 594 € / 2022

Perhepäivähoito

- 9 480 € / vuosi

Kotihoidontuki + kuntalisä

- 9 332 € tai 11 757 € / vuosi

Valtuustoaloitteen esityksen mukainen kuntalisä nykyisillä lapsimäärillä on 100 800 €/vuosi, jolla

- pystytään palkkaamaan kolme perhepäivähoitajaa tai
- 2,5 lastenhoitajaa.

Naapurikuntien vertailua

Rantasalmi:

Tuen suuruus on perheen nuorimmasta alle 3-vuotiaasta lapsesta 250 € /kk

Sulkava:

Tuen suuruus on alle 3-vuotiaasta lapsesta 300 €/kk ja alle kouluikäisistä sisaruksista 200 € kk/lapsi

Puumala:

Tuen suuruus on 150 €/kk yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta, 100 €/kk muista perheen alle 3-vuotiaista lapsista ja 50 €/kk perheen 3-5 vuotiaista lapsista. Perheen kaikki lapset hoidetaan kotona, mutta perheen yli 3-vuotiaalla lapsella on oikeus maksuttomaan varhaiskasvatukseen enintään 20 tuntia viikossa.

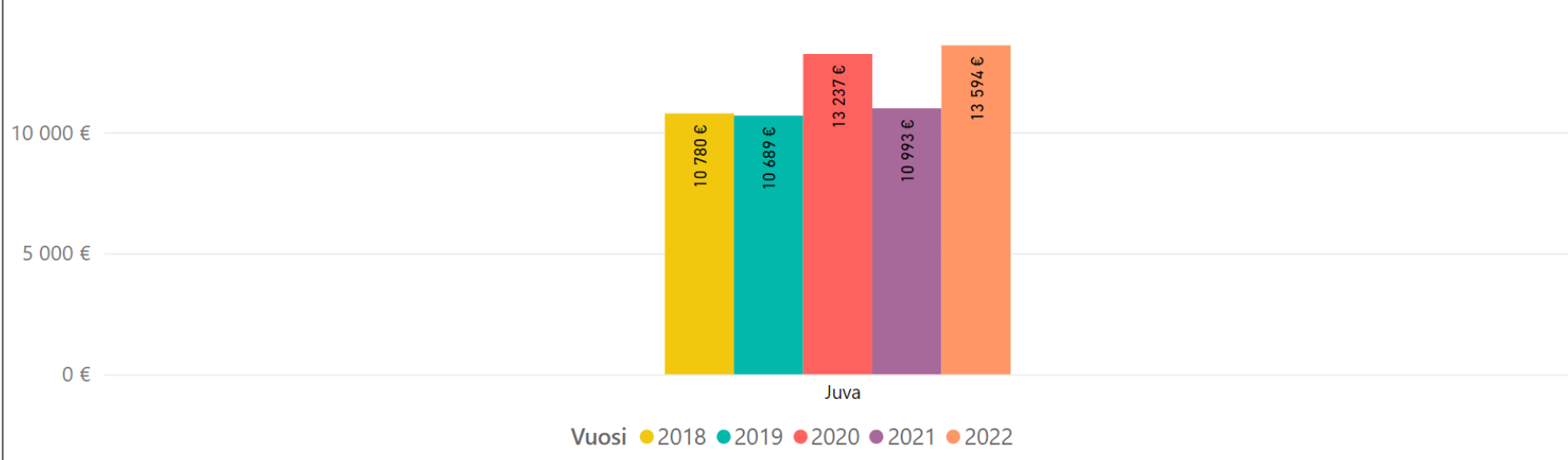

JUVA

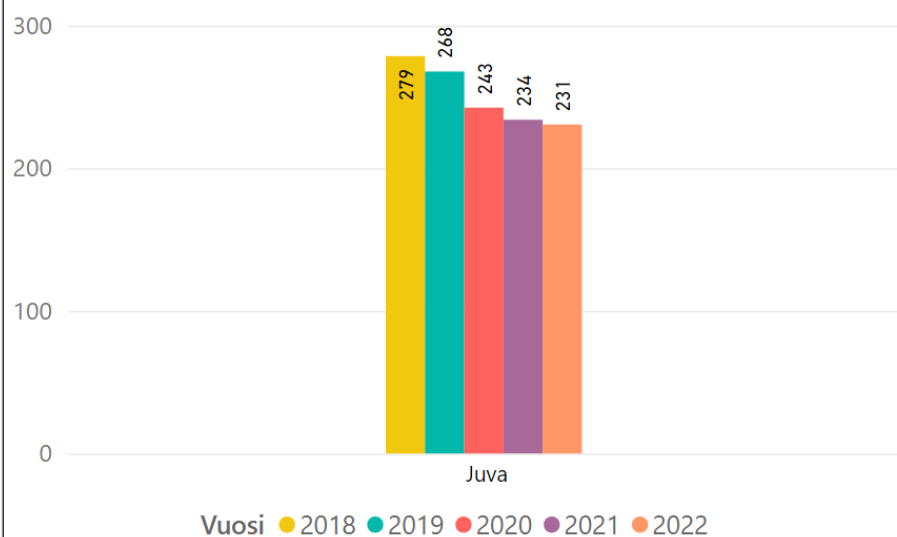
Varhaiskasvatuksen tunnuslukuja

Tiedot: Vertikal-visuaalisen kuntatiedon tuottaja

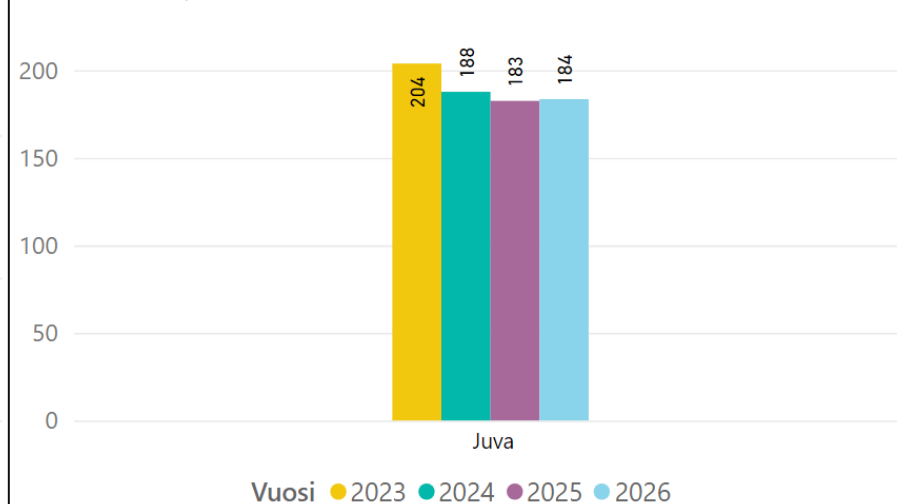
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen bruttomenot (-myyntituotot) vuodessa 10kk - 6v lasta kohden

Varhaiskasvatusikäisiä 10kk - 6v (Kyseisen vuoden kuntajako)

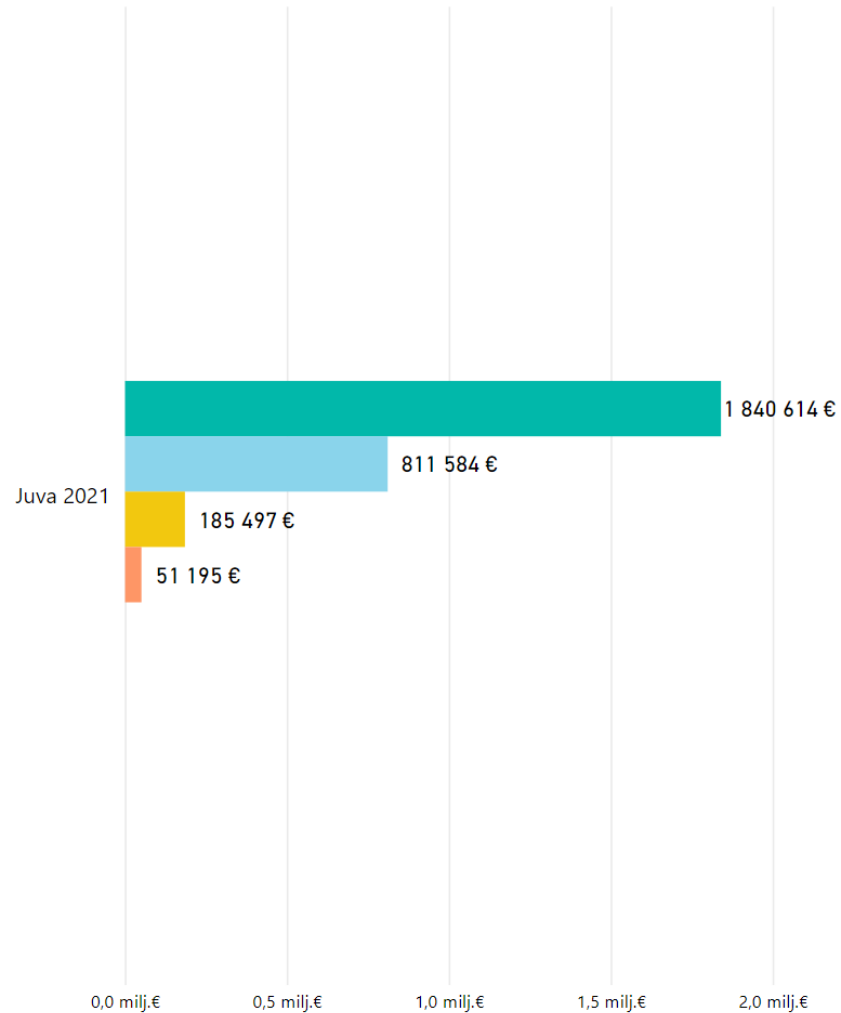

Varhaiskasvatusikäisten 10kk - 6v ennuste 2023-2026 (Tilastokeskuksen 2021 ennuste)

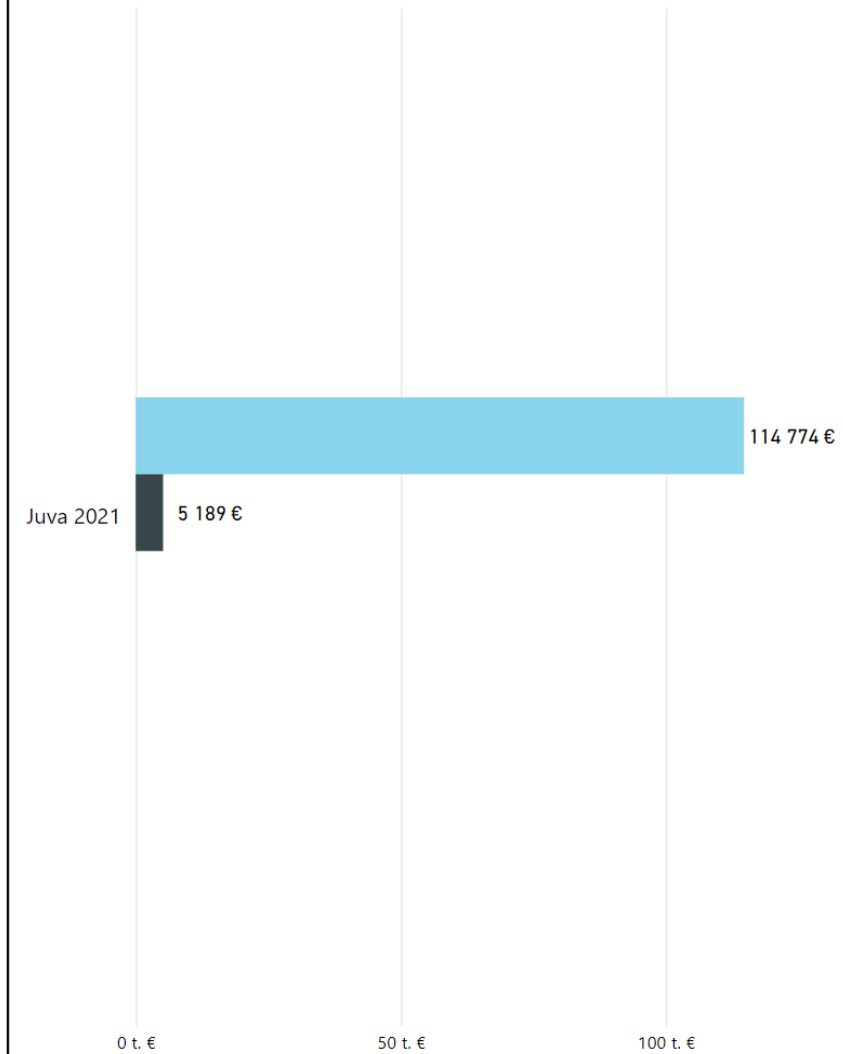
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstömenot, kaikki muut menot ja maksutuotot (Huom! vuodesta 2021 lähtien vuokratyövoima mukana henkilöstömenoissa, aiempina vuosina palvelujen ostoissa)

● Henkilöstömenot ● Muut menot ● Maksutuotot ● Tuet ja avustukset (tulot)

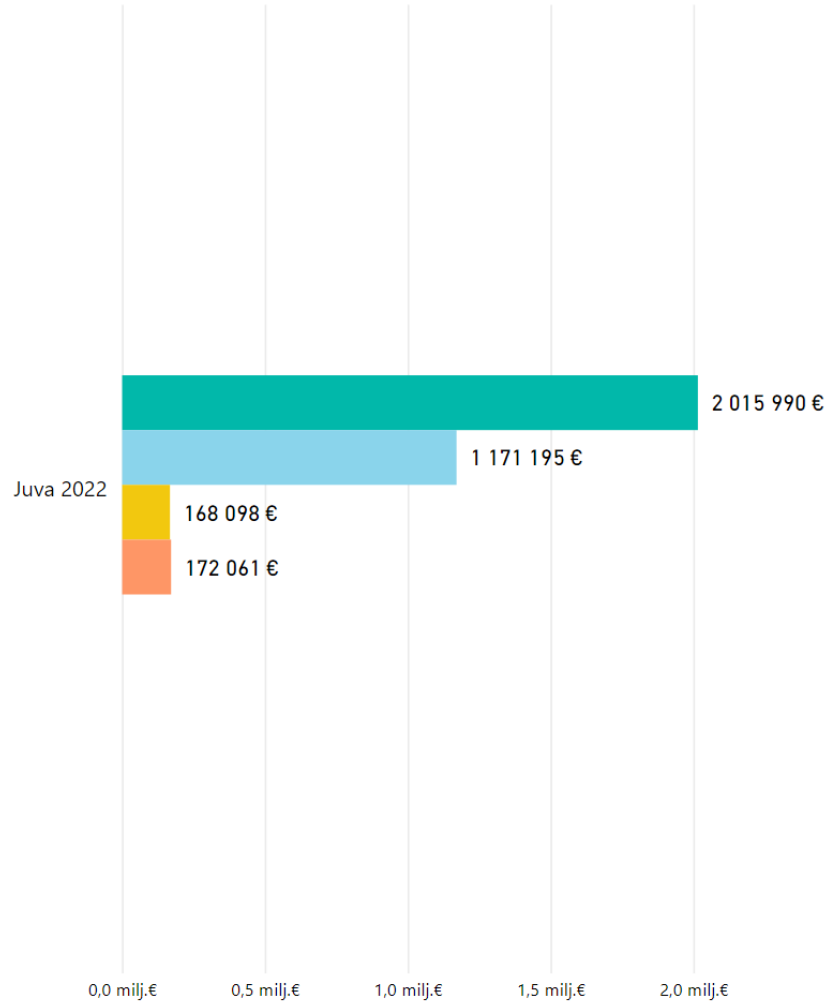
Kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki ja palvelusetelimenot (tuet sisältävät mahdollisen kuntalisän)

● Kotihoidon tuki ● Yksityisen hoidon tuki ● Palvelusetelimenot

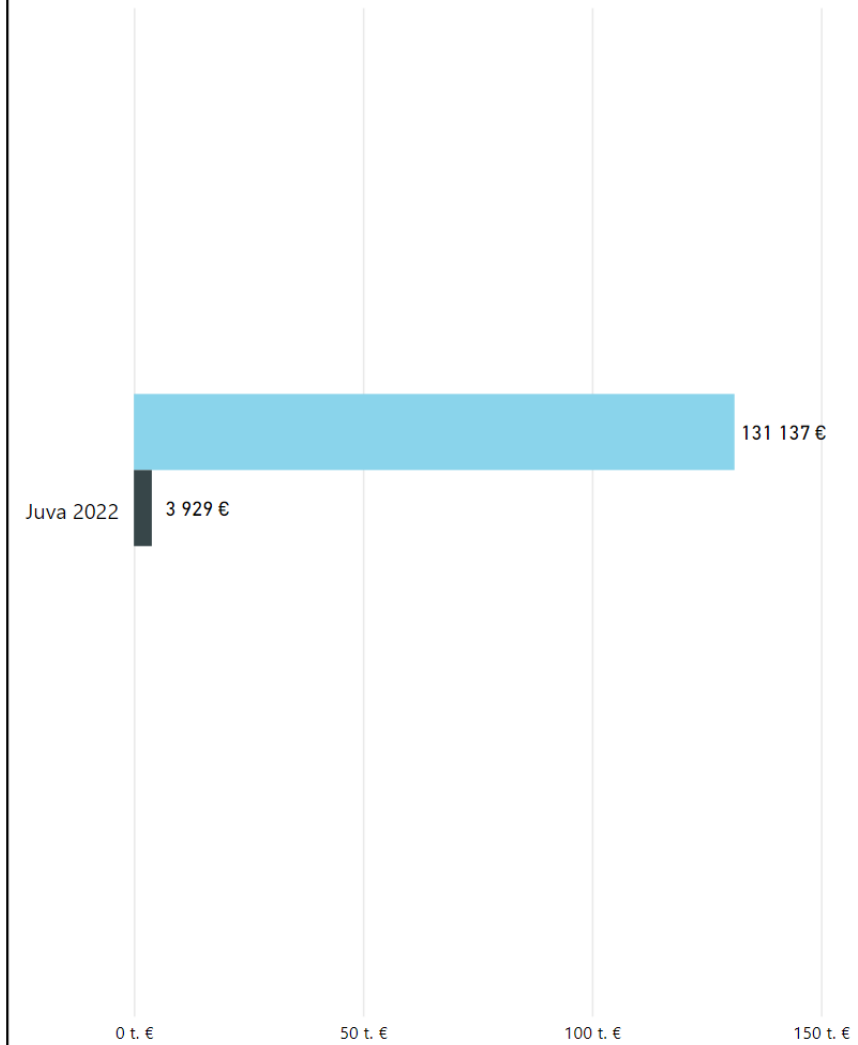
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstömenot, kaikki muut menot ja maksutuotot (Huom! vuodesta 2021 lähtien vuokratyövoima mukana henkilöstömenoissa, aiempina vuosina palvelujen ostoissa)

● Henkilöstömenot ● Muut menot ● Maksutuotot ● Tuet ja avustukset (tulot)

Kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki ja palvelusetelimenot (tuet sisältävät mahdollisen kuntalisän)

● Kotihoidon tuki ● Yksityisen hoidon tuki ● Palvelusetelimenot

Esitys kotihoidon kuntalisästä

Kokonaisuutena voidaan todeta, että kuntalisällä on merkitystä varhaiskasvatuspalveluita järjestettäessä. Suoraa vaikuttavuutta on kuitenkin erityisen vaikeaa arvioida. Kuntalisällä osa perheistä saattaa pitää lapsen pidempään kotona. Lapsen edun näkökulmasta voidaan myös todeta, että Juvan kunta järjestää mm. avoimen varhaiskasvatuksen perheryhmätoimintaa, jossa lapsi voi saada myös laadukasta varhaiskasvatusta samanaikaisesti kotihoidontuen kanssa.

Vaikuttavuutta voidaan olettaa olevan juuri kaikkein pienimpien lasten osalta. Perheet saattavat pitää lapsia kotona hieman pidempään. Kuntalisä ei kuitenkaan saa olla ”liian” kannustava tai pitkä, jotta lapsen edun näkökulmasta ei aiheudu ongelmia. Lapsen olisi hyvä olla varhaiskasvatuksen piirissä viimeistään noin kahden vuoden ikäisenä.

Perhevapaaudistus 1.8.2022 mahdollistaa joustavan lapsen kotihoidon. **Vanhempainvapaan** voit aloittaa lapsen syntymän jälkeen. Kela maksaa vanhempainrahaa 320 arkipäivää. Jos lapsella on kaksi vanhempaa, päivät jaetaan tasan kummankin vanhemman kesken. Voit halutessasi luovuttaa osan vanhempainrahapäivistä toiselle pidettäväksi. Voit saada vanhempainpäivärahoja samaan aikaan toisen lapsen hoitoon osallistuvan henkilön kanssa enintään 18 arkipäivän ajan. [Perhevapaaudistus astuu voimaan elokuussa 2022 \(valtioneuvosto.fi\)](https://www.valtioneuvosto.fi/Perhevapaaudistus-astuu-voimaan-elokuussa-2022)

Juvan kunnassa ei aloiteta kodinhoidon kuntalisän maksamista. Lapsimäärä laskee kunnassa ja varhaiskasvatuspaikkoja vapautuu tulevaisuudessa. Tiloille tulee olla käyttöä jatkossakin. Kustannukset tiloista eivät pienene, vaikka lapsia olisi niissä vähemmän. Lapsiryhmästä tulisi vähentyä merkittävästi lapsia, jotta se pienentäisi henkilöstömitoitusta ja sitä kautta toisi säästöjä. Mahdollisesti maksettava lisä saattaa siirtää yksittäisten lasten varhaiskasvatuksen aloitusta muutamilla kuukausilla. Samalla huoltajan työelämään palaaminen siirtyy myös ja kunnan saama verotulokertymä. Tuen tulisi olla varsin suuri, jotta perheet pitäisivät lasta kotona pidempään. Jos päädytään toiseen ratkaisuun, niin asiaa tulisi tarkastella suurempana kokonaisuutena osana kunnan lapsiperheille suunnattuja palveluita. Kysymyksessä voisi olla

Linkkejä:

- [Kotihoidon tuki on todettu toistuvasti haitalliseksi, mutta sitä maksavien kuntien määrä vain kasvaa | Yle Uutiset](#)
- [Tuore tutkimus maalaa karun kuvan kotihoidon tuesta: äidin tulot romahtavat, lapsen riski rikosten tekemiseen kasvaa \(yle.fi\)](#)
- [Kotihoidon tuen kuntalisä pitää keskituloiset äidit pidempään pois töistä, mutta heidän lastensa kannalta se voi olla hyvä juttu \(yle.fi\)](#)
- [Tutkimus: Kuntalisää saava kotiäiti palaa muita myöhemmin töihin | Yle Uutiset](#)

